Arkusz monitorowania postępów ucznia

Małe obserwacje, trafniejsze decyzje

Karty do ręcznego wypełniania • cel • pomoc • wynik • kolejny krok

Kod ucznia: _____

Rok szkolny: _____

Osoba prowadząca zapis: _____

Zacznij od jednej ważnej umiejętności.
Obserwuj ją w ustalonej sytuacji, zapisując liczbę okazji i rodzaj pomocy..

Przykład pytania:
„Czy uczeń rozpoczyna pierwszy krok po pokazaniu listy obrazkowej?”.

Wykorzystuj powtarzalne karty przez cały rok: od września do sierpnia. W miesiącach bez obserwacji wpisz „brak danych”. Nie dopisuj wyników z pamięci.

Instrukcja obserwacji i ochrona danych

To autorski zestaw roboczy, nie narzędzie diagnostyczne ani pełna WOPFU. Przykłady są fikcyjne. Kryteria i oznaczenia nie są normami rozwojowymi.

1. Ustal czynność i warunki obserwacji.

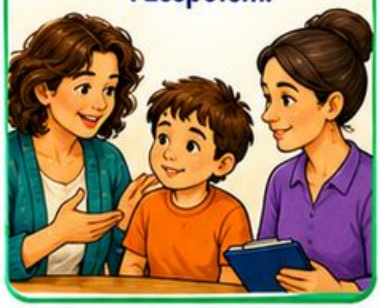
2. Zapisuj zachowanie, okazje i faktyczną pomoc.

3. Porównuj podobne sytuacje; odnotowuj zmiany warunków.

4. Omawiaj wnioski z uczniem i zespołem.

Używaj kodu ucznia. Przechowuj karty wyłącznie dla uprawnionych osób. Nie wprowadzaj danych identyfikacyjnych do ogólnodostępnych narzędzi AI.

Kod: _____

Bezpieczne miejsce przechowywania: _____

Osoba odpowiedzialna za dostęp: _____

Przykład: „Wskazał kartę po geście nauczyciela”, zamiast „Był niesamodzielny”. Zapis bez oceny ułatwia porównanie obserwacji.

Profil startowy

Wybierz obszar ważny dla uczestnictwa ucznia. Opisz zasoby, preferencje i bariery przed pomiarem.

Kod / data / obserwator:

_____

Co uczeń lubi i potrafi:

_____

Sposób komunikowania wyboru i odmowy:

_____

Co ułatwia dostęp i udział:

_____

Co utrudnia udział / w jakiej sytuacji:

_____

Obszar obserwacji i powód wyboru:

_____

Przykład: uczeń wybiera materiały do budowania, lecz po instrukcji grupowej czeka. Lista obrazkowa pomaga odnaleźć pierwszy krok.

Nie traktuj **pojedynczej trudności jako opisu całego ucznia.**
Uwzględnij jego ocenę oraz informacje rodziny, zaznaczając źródło i datę.

Cel i mierzalny wskaźnik

Zamień „poprawi koncentrację” na czynność, którą można rozpoznać. Wybierz jeden główny wskaźnik.

Cel / oznaczenie:

_____

Czynność oraz sytuacja:

_____

Co liczymy lub mierzymy:

_____

Co uznajemy za okazję i wykonanie:

_____

Stałe wsparcie / dopuszczalna pomoc:

_____

Kryterium / termin / obserwator:

_____

Przykład: przy dostępnej liście obrazkowej uczeń rozpoczyna pierwszy krok w dwie minuty, bez dodatkowej wskazówki, w czterech z pięciu okazji.

Okazja: nowe zadanie o znanej strukturze, dostępne materiały i lista.
Wykonanie: rozpoczęcie właściwej czynności przed upływem dwóch minut.
Brak materiałów oznacza nieporównywalne warunki, nie niepowodzenie ucznia.

Pomiar początkowy

Zbierz kilka obserwacji w porównywalnych warunkach.
Nie usuwaj potrzebnego wsparcia, aby otrzymać „czysty” wynik.

Kod / cel / okres: _____

Stałe warunki i wsparcie: _____

Definicja wykonania: _____

Data	wynik / okazje	pomoc
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Co zakłóciło porównanie:

_____

Punkt wyjścia do dalszych zapisów:

_____

Przykład: 1/5 rozpocząć bez dodatkowej wskazówki przy dostępnej liście. Pozostałe próby wymagały podpowiedzi słownej.

Gdy nie było okazji, wpisz „nie obserwowano”. Nie obliczaj odsetka dla 0/0. Jeśli zmienisz definicję wykonania, rozpocznij nową serię i zachowaj starą.

Poziomy pomocy

Uzgodnij oznaczenia przed obserwacją.

To opis pomocy, nie ocena ucznia ani sztywna kolejność uczenia się.

- **S** — bez dodatkowej podpowiedzi; dostępne stałe wsparcie.
- **W** — dodatkowa wskazówka słowna.
- **G** — gest naprowadzający.
- **M** — pokaz czynności do naśladowania.
- **I** — inne wsparcie, opisane dokładnie.

Stałe wsparcie w tej serii:

_____

Co dokładnie oznacza W, G lub M:

_____

Inna pomoc / sposób udzielenia:

_____

Przykład: samodzielny wybór na urządzeniu AAC to **S**, jeśli urządzenie jest stałym sposobem dostępu. Samo korzystanie z AAC nie jest podpowiedzią.

Jeśli użyto kilku rodzajów pomocy, zapisz wszystkie. Nie narzucaj prowadzenia ręki. Przerwij obserwację przy bólu, przeciążeniu lub odmowie; opisz przyczynę.

Obserwacja rozwoju poznawczego

Obserwuj konkretną czynność: dobieranie według cechy, przypominanie kroku lub zastosowanie zasady. Nie wyliczaj ogólnego „poziomu poznawczego”.

Cel / czynność / definicja wykonania:

Data / zadanie / dostępne materiały:

Wykonania / okazje / pomoc:

Strategia zauważona u ucznia:

Bariera lub zmiana warunków:

Następny krok / obserwator:

Przykład: dopasował cztery z pięciu przedmiotów do fotografii, z pokazem na początku; potem wybierał bez podpowiedzi.

Sprawdź, czy trudność dotyczy **rozumienia** zadania, dostępu wzrokowego lub sposobu odpowiedzi. Zmień dostęp, zanim przypiszesz wynik brakowi umiejętności.

Obserwacja udziału ruchowego

Mierz udział w wybranej czynności, nie porównuj ciała ucznia z innymi. Uwzględnij pomoce i dostępny sposób wykonania.

Cel / czynność / kryterium udziału:

Data / miejsce / organizacja przestrzeni:

Sprzęt i stałe wsparcie dostępu:

Wykonania / okazje albo czas udziału:

Dodatkowa pomoc / komfort / przerwanie:

Co ułatwiło udział / następny krok:

Przykład: uczeń uruchomił wyrzutnię piłki przyciskiem w czterech z pięciu tur, bez dodatkowej podpowiedzi.

Nie zwiększaj obciążenia dla wyniku. Przy bólu lub nietypowym zmęczeniu zakończ aktywność i postępuj zgodnie z ustaleniami placówki oraz zaleceniami właściwych specjalistów.

Obserwacja komunikacji

Uwzględnij mowę, gest, wskazanie, symbole i AAC. Zapisz funkcję komunikatu: wybór, komentarz, prośbę, odmowę lub pytanie.

Cel / funkcja komunikatu:

_____

Data / partner / sytuacja:

_____

Sposób komunikacji i czas oczekiwania:

_____

Skuteczne komunikaty / okazje / pomoc:

_____

Co zrobił partner po komunikacie:

_____

Co zmienić w dostępności lub reakcji:

_____

Przykład: podczas wyboru zajęcia uczennica wskazała symbol w trzech z czterech okazji. Dorosły przyjął wybór; raz potrzebna była wskazówka gestem.

Nie wymagaj kontaktu wzrokowego do uznania komunikatu. Odmowa też przekazuje informację. Jeśli partner nie zauważył sygnału, zapisz to zamiast uznawać, że uczeń nie komunikował.

Obserwacja emocji i relacji

Opisuj widoczne sygnały i warunki. Emocję zapisuj jako wypowiedź ucznia albo ostrożną hipotezę, nie pewnik obserwatora.

Cel / sytuacja społeczna:

Data / uczestnicy / co poprzedzało:

Sygnały lub wypowiedź ucznia:

Wsparcie / reakcja otoczenia:

Okazje / obserwowana czynność / pomoc:

Co pomogło / dalsze ustalenie:

Przykład: w dwóch z trzech zmian aktywności uczeń pokazał kartę przerwy. Dorosły umożliwił przerwę; później uczeń wybrał dalszą aktywność.

Nie oceniaj postępu samym brakiem protestu. Sprawdź możliwość odmowy, przewidywalność i komfort. Nie prowokuj trudnej sytuacji dla uzyskania danych.

Obserwacja samodzielności

Wybierz codzienną czynność i rozbij ją na kroki. Samodzielność może obejmować korzystanie z narzędzia lub proszenie o pomoc.

Czynność / data / stałe wsparcie: _____

Krok	wykonanie	dodatkowa pomoc
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Wykonane kroki / obserwowane kroki: _____

Co uczeń wybrał lub zakomunikował:

_____

Zmiana otoczenia do sprawdzenia:

_____

Przykład: przygotowanie stanowiska — otwiera pudełko, wybiera ołówek, odkłada plan. Dwa z trzech kroków bez podpowiedzi; przy otwarciu potrzebny pokaz.

Nie sumuj różnych czynności z inną liczbą kroków. Zapisuj etap wymagający pomocy. Nie zabieraj skutecznego narzędzia tylko dlatego, że uczeń robi postępy.

Obserwacja w różnych sytuacjach

Sprawdź tę samą umiejętność z inną osobą lub w innym miejscu. Zmieniaj jeden ważny warunek naraz i zaznacz różnicę.

Wskaźnik / definicja wykonania:

_____

Stałe wsparcie:

_____

Data / sytuacja	wynik / okazje	pomoc

Co było inne:

_____

Wniosek o dostępności wsparcia:

_____

Przykład: prośba o pomoc działa w klasie 3/4, w świetlicy 1/3. W świetlicy karta leżała poza zasięgiem.

To sygnał do sprawdzenia warunków, nie dowód braku umiejętności. Porównuj dane z opisem otoczenia i partnera. Nie łącz automatycznie wyników różnych sytuacji w jeden procent.

Dziennik krótkich obserwacji

Jedna karta opisuje jedno zdarzenie. Wypełnij ją szybko po sytuacji. Oddziel fakt od przypuszczenia.

1

Data, godzina / kod / obserwator:

_____

2

Sytuacja i dostępne wsparcie:

_____

3

Co dokładnie zrobił lub zakomunikował uczeń:

_____

4

Wynik / liczba okazji / dodatkowa pomoc:

_____

5

Reakcja otoczenia i dalszy przebieg:

_____

6

Pytanie do sprawdzenia przy kolejnej okazji:

_____

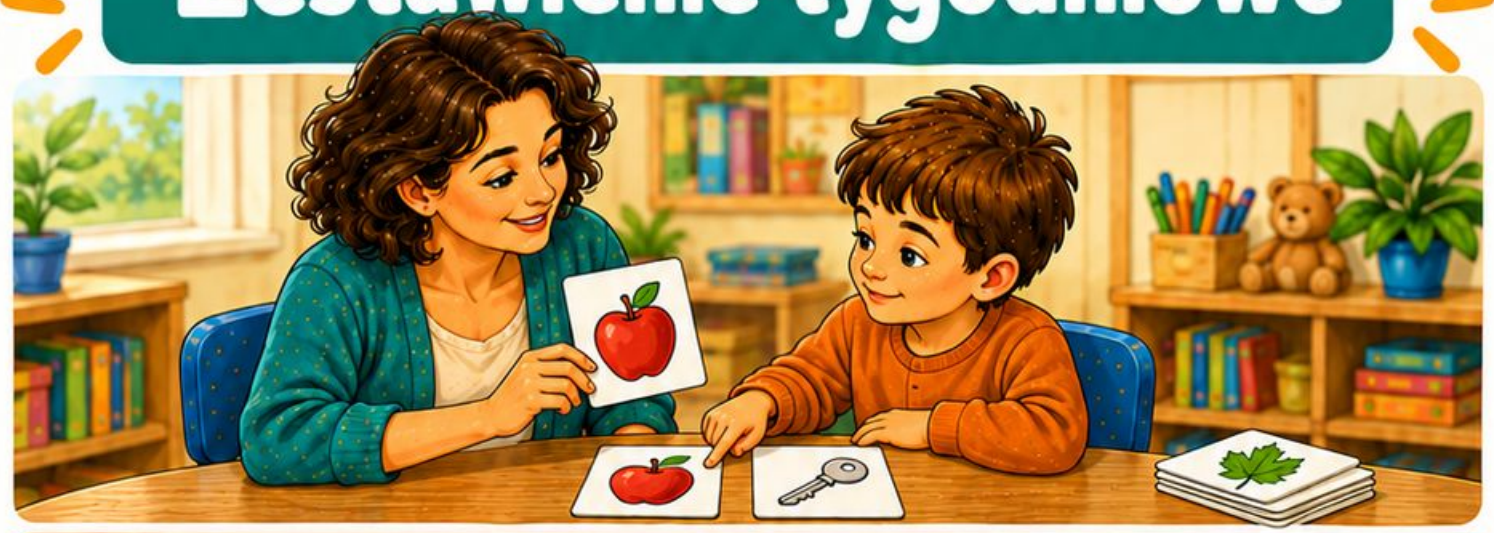
Fakt: „Po pokazaniu planu odłożył trzy klocki do pudełka”.
Hipoteza: „Być może plan pomógł zrozumieć zakończenie”.

Nie używaj samego „dobrze” lub „źle”. Gdy sytuacja nie odpowiada warunkom pomiaru, zachowaj opis, lecz nie dopisuj wyniku do porównywalnej serii.

Zestawienie tygodniowe

Zestawiaj jeden wskaźnik o tej samej definicji. Ustal, które wykonania liczysz jako osiągnięcie celu przy danej pomocy.

Cel / tydzień / stałe wsparcie: _____

Dzień	wykonania / okazje	pomoc / inne waurnki
Pon.	_____	_____
Wt.	_____	_____
Śr.	_____	_____
Czw.	_____	_____
Pt.	_____	_____

Suma porównywalnych wykonań / okazji: _____

Co pomogło / co sprawdzić: _____

_____

Przykład: 2/3 i 1/2 daje 3/5, czyli 60%. Nie licz średniej procentów dziennych przy różnej liczbie okazji.

Przy nieobecności lub braku okazji wpisz „brak danych”. W innym układzie tygodnia zmień nazwy dni; nie dopisuj fikcyjnych obserwacji.

Zestawienie miesięczne

Rok szkolny: _____ Miesiąc: _____

Cel / definicja wykonania: _____

Warunki i stałe wsparcie: _____

Okres	wykonania / okazje	dodatkowa pomoc
1. tydzień	_____	_____
2. tydzień	_____	_____
3. tydzień	_____	_____
4. tydzień	_____	_____
5. tydzień	_____	_____

Suma porównywalnych obserwacji: _____

Zmiany warunków / decyzja: _____

_____

Powiel kartę dla miesięcy: wrzesień, październik, listopad, grudzień, styczeń, luty, marzec, kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, sierpień.

- wrzesień
- październik
- listopad
- grudzień
- styczeń
- luty
- marzec
- kwiecień
- maj
- czerwiec
- lipiec
- sierpień

Nie każdy miesiąc obejmuje pięć tygodni obserwacji. Nieobecność, wakacje i brak okazji oznacz „brak danych". Danych domowych nie łącz ze szkolnymi bez sprawdzenia wspólnej definicji i warunków. Osobne serie mogą być bardziej użyteczne.

Wykres jednego wskaźnika

Kod / cel / stałe warunki:

_____

Wskaźnik: odsetek wykonań bez dodatkowej podpowiedzi.

Obliczenie: wykonania ÷ okazje × 100%.

Daty okresów: _____

Wyniki / liczby okazji: _____

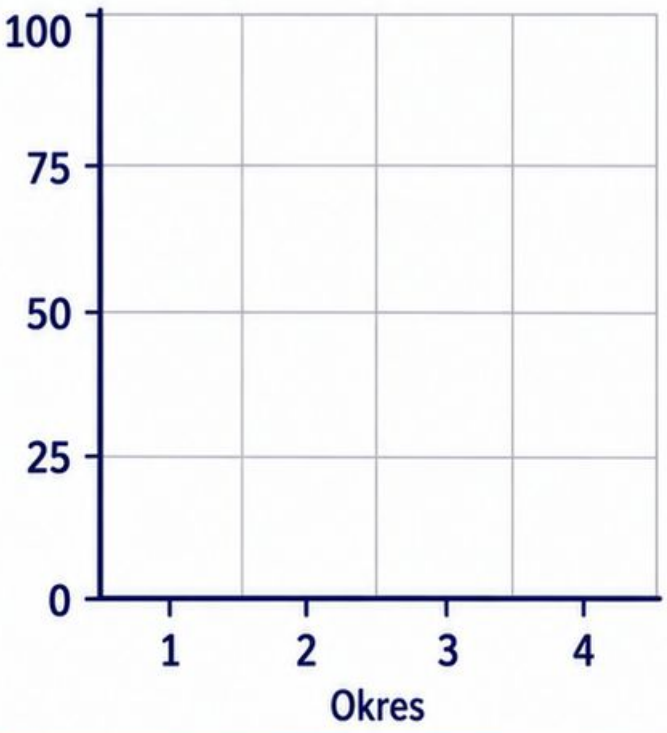
Zmiana warunków lub definicji: _____

_____

Przykład: 1/5, 2/5, 3/5, 4/5 to 20%, 40%, 60%, 80%. Nanieś własne dane, nie przykład.

Zaznacz punkty dla czterech okresów. Połącz je tylko przy porównywalnych warunkach.

Odsetek wykonań (%)

Nie łącz komunikacji, ruchu i samodzielności na jednym wykresie. Brak danych pozostaw jako przerwę, nie zero. Przy zmianie wsparcia rozpocznij oznaczoną serię.

Głos ucznia i rodziny

Zapytaj w dostępny sposób. Uczeń może odpowiedzieć słowem, symbolem, gestem, wyborem lub odmową. Nie zastępuj odpowiedzi własną interpretacją.

Data / sposób zebrania informacji:

Uczeń: co jest łatwiejsze, co przeszkadza:

Uczeń: jakiego wsparcia chce lub nie chce:

Rodzina: co zauważa i w jakiej sytuacji:

Co wspólnie uzgodniono:

Kto sprawdzi ustalenie i kiedy:

Przykład: uczennica wybiera symbol „ciszej". Rodzic opisuje łatwiejsze przygotowanie do wyjścia po pokazaniu planu. Zespół sprawdza plan w szatni.

Zapisz wypowiedź lub wybór oraz źródło. Obserwacja rodziny jest ważna, ale kontekst może wyjaśniać różnicę względem klasy.

Przykład wypełnionej obserwacji

Przykład fikcyjny

Kod U-07; Jan, 8 lat; klasa II; Toruń.
Data: 15 października. **Obserwator:** wychowawca.
Cel C1: rozpoczęcie pierwszego kroku w dwie minuty po podaniu zadania przy dostępnej liście obrazkowej.

Sytuacja: pięć krótkich zadań o znanej strukturze podczas pracy stolikowej. Materiały i lista w zasięgu. Pięć okazji.

S W S M S

Próby 1–5: S, W, S, M, S.
Wynik: 3/5 bez dodatkowej podpowiedzi, czyli 60%. Raz dodatkowa wskazówka słowna, raz pokaz.

Uwaga: podczas drugiej próby pojawiła się głośna grupa. Zachowano ten opis przy wyniku.

Głos ucznia: wskazał listę jako pomocną.

Wniosek: sprawdzić podobne zadania w spokojniejszych warunkach. Jeden dzień nie świadczy o trwałej zmianie.

Twoja analogiczna obserwacja:

_____

_____

Wnioski do następnego okresu

Materiał do rozmowy zespołu, także przy przygotowaniu WOPFU

⚠ Synteza nie zastępuje pełnej wielospecjalistycznej oceny ani decyzji zespołu dotyczących IPET.

1 **Kod / cel / okres / uczestnicy rozmowy:**

_____

2 **Wynik początkowy i obecny wraz z pomocą:**

_____

3 **Dowody oraz ograniczenia porównania:**

_____

4 **Perspektywa ucznia i rodziny:**

_____

5 **Decyzja i uzasadnienie:**

_____

6 **Działanie / odpowiedzialny / termin przeglądu:**

_____

Przykład: utrzymać listę obrazkową; zapewnić dostępny sygnał pomocy. Koordynator sprawdzi jego dostępność w klasie i świetlicy za dwa tygodnie.

⚠ Przed zwiększeniem trudności sprawdź komfort, liczbę okazji i stosowanie wsparcia. Gdy dane są skąpe, zaplanuj kolejne obserwacje zamiast ogłaszać brak postępu.

Lista kontroli i źródła

- [ ] Czynność i okazja są jasno zdefiniowane.
- [ ] Zapisano datę, sytuację, wynik i pomoc.
- [ ] Brak danych odróżniono od zera wykonań.
- [ ] Porównano te same warunki i wskaźnik.
- [ ] Uwzględniono ucznia oraz rodzinę.
- [ ] Wniosek prowadzi do działania i terminu.

Sprawdzono dnia: _____

Do dopracowania: _____

Źródła — zakres wykorzystania

[1] **ELI,** Dz.U. 2020 poz. 1309, § 6: kontekst WOPFU, oceny programu i uczestnictwa rodziny. eli.gov.pl/eli/DU/2020/1309/ogl

[2] **ORE,** Mazur i Solecka, „Koncepcja nakładek uwzględniających specjalne potrzeby edukacyjne", 2020: indywidualizacja.

[3] Łukawski, Łukawski i Rafał, IBE, „Do czego AI nie służy": ochrona danych. gov.pl/attachment/dd4e9da8-6126-41a9-825a-1368815fe975

[4] **NICE CG170,** zalecenia: środowisko i potrzeby. nice.org.uk/guidance/cg170

[6] **ASHA/NJC,** AAC: dostępna komunikacja. asha.org/NJC/AAC/

Karty, kody pomocy, przykłady i zestawienia danych są propozycjami autorskimi. Przed wykorzystaniem dokumentów formalnych sprawdź aktualne wymagania.